

Յուշու նէվ պէ նէվ սէպէպլէրէ մէսին էնէմ-
միեքթի էքսէրիէթ իւզրէ թապար օլուն-
մամարնաման, աշվամ վէ թէրապլըսը տա-
հէման միւմթի օլամահ սճաղընա նիսպէ-
թէն, միւմարիէյն վարդապետ պէր հաւաթ
օլտուգճա, պու միւմթի ումուրտան պա-
թիէն քէթթը եէտ իթմէհէճէկի չիւպհէ-
սիդ տիր:

Յուզարաւա սատագա իլէ էյլիք իթմէք՝
քիմսէնի ֆուդարա իթմէմիլ տիր: Պունու
պիր տէֆա տահա տէմիլ իտիք, նասըլ քի-
բէք չօդ ֆամիլեալարըն խուսուսի ֆուդա-
րաւը պուլտուտըն հալաէ, հիշ պիրի աւ-
լէրին երեզիւտէն վէ աւլէրէ իթմիքլէրի
սատագալար իլէ ֆազիր տիւշմէմիլ օլտուգ-
լարը կիպի, պունտան պէօյլէ տալի քէ-
զալիք Ս. Աննա մէթմէպինին էօքսիւզ վէ
ֆազիրէ զըզլարը իլին վէրիլէն իեանէ վէ
սատագա՝ կէրէք աւլէրի վէ կէրէք պու-
եօլտա վտիթէ իլէ միւքէլլէֆ օլմաեան
սաիր էֆրաւը էմիաթը, ֆուդարա իթմէ-
հէճէք տիր:

Յազիրիլէք Վլէ ֆուդարա, էօքսիւզ-
լիւք վէ էօքսիւզլէր՝ տիւնեանին հէր թա-
րաֆընտա վէ հէր միլլէթլէրտէ միւնգաթի
օլտուգճա, նասըլ քի պու անէ տէկին
միւնգաթի օլմամը, վէ պունտան պէօյլէ
տալի օլմահաճադ տըր, միլլէթլէրին օլ-
իեանէնէ միւնգաճ սընըֆ սիլքինէ տալիլ
օլմադ պաթիլը սիեանընտա պուլտուտան
հէր ասնապը իթմիքալարըն սատագա վէ ի-
եանէլէրինին գաթիթ օլունմամարը տալի
անքեմալ տիլիէն վէ էֆալը մէմուհէկի
ինտանիէ տիր:

Յուզարաւա զալլըմարը իլին իթմ օ-
լունան իեանաթ՝ ալին ինճիլ չլէրիֆտէ
հիքեանէ օլունան տիլէլիլին խաթալա զը-
զը իլին էֆէնտիմիլ ֆրիստուտան պիր
լութիք չիֆապախընը իսթիլիւմ իթմէ-
սինտէ, էֆէնտիմիլ ֆրիստուտան սալըլը
ճէվալը բէտտէ պարլըք վէրտիլի ճէվապ
կիպի տիր: «Եվլէթ, էֆէնտիմ, չիւնքի
քէլլէրը տալի էֆէնտիլէրին սօֆրաւըն-
տան տէօթիլլէն զըրընթլար իլէ սօսաթ-
լար» «Այո՛ Տէր, քանիդ եւ չունք կերակ-
րին ի փրանաց անկողն ի սեղանոյ Տեառն
իւրեանց» Եանի մէրգուլէ տիլէլիլ տիլէք
իսթմիլ տիր քի, էֆէնտիմ, զըզըմէն չի-
ֆաեապ օլմարը իլին իլգար իտէճէկին
լութիք վէ քէրէմ, նիհանէթիլ զուարէթ
վէ էլթաթը իւսիլիլին եէքիւնիւտէն
պիր պթիլէ, պիր բիլգէն նանը հաեաթ
զապիլիլին տիր: Պիւսպէրին տէրիւհտէ
վէ իպթիտար իտիլմիլ օլան չու միւնքիլ
վէ մուգատտէն ումուրն ասարը պէրկիւ-
զիտէ վէ թէրապլըսընա տէպիլիլ վէ մույ-
հին օլմադ իլին, սէրվէթիլիլին զըրընթլ-
լարը զապիլիլին օլան իլգու իեանէնի
տիրիլ իթմէլիլին ճէմաթիլիլին հէր սը-
նըֆ ասնապը իպթիտարընտան, պունու,
պթիլէրար տէրիւհտէ վէ միլլէթլէրարանէ
իսթիլիլին իտէրիլ:

Պէյօղլու, 8 Յունվար 1901
Պիր ԴԱԹՕԼԻՐ

«Իսանէ զօմիւրօնը բիւսսէթի թարա-
ֆընտան նէլլիլ զըմիլլուտա կէօտէրիլէն պիր
սէնէլիլէ հիսապ ճէպվէլի տիր:

ԻՐԱՆ	
Աղաէմէն իլան օլունան	2098
Շիմալիք իլան	820
Մէթմէպէ կիլէլիլ զապուլ	
օլունան 2 գըլլարտան ալը- նան 4 ալլըք իւճրէթ	237.20
	3133.20

ՄԵՍԱՐԻՅ	
Աղաէմէն իլան օլունան	638.30
Կիլէլիլ զապուլ օլունան 3 գըլլար իլին 4 ալլըք մէք- թէպ իւճրէթի	690
Բէրաքէնտէ	65
	1393.30

ԼԻՎԱՌՏԱ

Ա.

«Մեղքերդ քաւեցիր, Լիվաւաւաւ:
վերը՝ բոլոր քոյրերդ քեզի կը սպա-
սեն և Տէրը կը ժպտի քեզի: Լի-
վաւաւա, ո՞վ կոյս ծաղկեցոյր, բո-
լոր մեղքերդ քաւեցան, եկո՛ւր,
ո՞վ անբիծ աղջիկ, եկո՛ւր»:

Քաւարանին մօտ հոգիներու հա-
ռաչանքին ու հրեղէն լեզուներու մէջ,
երկնային ձայն մը այսպէս կը խօ-
սէր և իր ձիւնափայլ թիւերը բա-
ցած՝ հրեշտակ մը դէպ ի երկնային
կամարը կը բարձրանար, իր գրկին
մէջ տանելով Լիվաւաւան:

Բ.

Շո՛ւտ, շա՛տ շուտ կը սլանային
անոնք, հազար ու մէկ շողերու գոյն
գոյն փայլատակուսին մէջ, որոնք
դեռատի կոյսին գլխուն վրայ հիմն-
եան պսակ մը կը բլրեցէն, պսակ
մը հարսի՝ որ կ'երթար իր խոտաց-
եային միանալու: Կը սլանային, և
անոնց հոտին կը սփռուէր երկնային
լոյս մը ծփծփուն, ուր առտուան ծի-
րանին կը խառնուէր Լիվաւաւայի
աչուներուն քաղցր նշոյլներուն, ո-
րոնք լուսին տօգոյն ու մեքամադ-
ձոտ անկարկներուն կը նմանէին: Կը
սլանային, և անհուն թիւեր՝ անոնց
անկաշիւն տարօրինակ երգեր կը փըս-
փըսար: Ու ա՛յնչափ բարձրացան որ
քաւարանը ա՛լ պզտիկ, աննշմարելի
կէտի մը պէս սկսաւ երեւիլ:

Գ.

Եւ հրեշտակը, Լիվաւաւային ճա-
կատը փայտիլով՝ մատուցներուն
մէջ առաւ անոր խառնաչ մաշերը,
ու սիրով լիցուն ժպիտ մը ուղղելէ
ետք անոր՝ սապէս խօսեցաւ:

«Ո՛րչափ երջանիկ ես այսօր, ո՞վ
Լիվաւաւա, քաւարանին տանջանք-
ներէն ազատուած՝ ահա՛ կը թափա-
ռիս այն անեզր միջոցին մէջ ուր
Աստուծոյ շունչը կը զգաս քու վը-
րադ»:

Ու Լիվաւաւա՝ հաղիւ լսելի ձայ-
նով մը պատասխանեց:

«Այո՛, երջանիկ...»
Այս ըսաւ ու վեր առաւ աչքերը,
ուր երկինքը կապոյտը կը ցլանար:
մեղմաղձիկ մը ժպտեցաւ, յետոյ,
արտաւանդները գոցելով՝ դարձ-
եալ լուսն:

«Լիվաւաւա, ա՛յնչափ պզտիկ ու
ա՛յնչափ ալ քեզեցիկ ըլլալովդ ի՞նչ-
պէս եղաւ որ չկրցար դիմադրել շար
ողիին: Քիչ մը աւելի ծանր ելլանք
և պատմէ՛ ինձի՝ երկրի վրայ քա-
չած տառապանքներդ, պատմէ՛ կը-
րած բոլոր վիշտերդ և, ըսէ՛, ի՞նչ-
պէս եղաւ որ տեղի տուիր դժոխա-
յին դաւարդներուն»:

Դ.

Եւ Լիվաւաւա սա՛պէս սկսաւ իր
պատմութեան:

«Թէեւ քիչ ապրեցայ, բայց շա՛տ
տառապեցայ: Մայրս՝ զիս ծնելէն
անմիջապէս ետքը մեռաւ: Հայրս
ալ անոր հետեւեցաւ շատ մօտէն:
Մօրաքոյրս զիս իր քովը առաւ ձեռ-
քէն եկած ամէն զոհողութիւնը ը-
նելով»:

«Աչքերս տակաւին արցունքով կը
լիցուին, ամէն անգամ որ կը յիշեմ՝

այդ անձուէր կնոջ ինձի նկատմամբ
տածած սէրը, որ կրնամ ըսել մեր
մը սիրոյն չափ անհուն էր: Քաղքին
մօտ պզտիկ գիւղի մը մէջ կը բնա-
կէինք ձմեռները՝ մօրաքոյրս ինձի
ձեռքով, կարգաւ սեղանի վրայ սով-
եցընէր և բոլոր այն բաները որ
ապագային պիտի կրնային օգտակար
ըլլալ ինձի: Ամառները՝ արեւուն
տակ կը վազվառէի և սիրտս եր-
ջանկութեամբ կ'ողողուէր, երկնակու-
թիւն մը որ միմայն անմեղով ծեփ-
յալ տակնիքի է:

Ե.

«Տասնըվեց տարու էի, և զար-
նան մէջ էինք: Ամէն իրիկուն, երբ
վերջապէս լեռներու ետին կը պահ-
ուէր, գիւղին բնակիչները՝ արտե-
րու մէջ պտուղի երթալու համար
մեր տունին առջեւէն կ'անցնէին: Թա-
նալու պատուհանին առջեւ նստած՝
կը գիտէի այդ բաղնիքի մէջ որ ու-
րախ ու զուարթ էր միշտ: Օր մը,
ա՛հ, այդ օրը յալոտեանապէս սրտիս
մէջ արձանագրուած պիտի մնայ, այդ
բաղնիքեան մէջ նշմարեցի երիտա-
սարդ մը որ շնչափ ինձի կը նա-
յէր: Թէեւ կատարեալապէս անմեղ
ու միամիտ էր անոր նայուածքը,
սակայն, չեմ դիտեր ինչո՛ւ, ես իմ
մէջ անբացատրելի յուզում մը զգա-
ցի: Անկէ ետք, ամէն իրիկուն այդ
երիտասարդը մեր տունին առջեւէն
կ'անցնէր, երբեմն երկուստ անարկ
մը կ'ողղէր ինձի, երբեմն ալ — և
աւելի ստէպ — չէր յանգ դնէր աչ-
քերը վեր առնելու Ա՛լ չէր ժպտէր,
ինչպէս որ առաջին անգամ զիս տես-
նելուն ժպտած էր: Ամէն իրիկուն
գիտէի կամ աւելի եւս ներքին նախ-
ադրացում մը ինձի կ'իմացնէր թէ ա-
նոր անցնելու ժամանակը մօտեցած
էր և զրեթէ ակամայ ու անտեսա-
նելի ուժէ մը մղուած՝ պատուհան
կ'ելլէի, երբ անոր մօտենալը նշմա-
րէի, սիրտս կոտորուելու աստիճան
ուժգին զարնել կը սկսէր, և յետոյ,
երբոր, առանց իմ վրաս անկարկ մը
իսկ նետած ըլլալու կ'անհետանար,
իմ արցունքոտ աչուներովս ես տա-
կաւին զայն կը փնտռէի: Անոր պատ-
կերը իմ հոգիս մէջ քաւեցաւ ու
էր և ստէպ, մինչեւ գիշերները, ա-
նոր վրայ մտածելով անշարժ կը մը-
նայի ժամանակը՝ այս զգացումը իմ
մէջ աւելի զօրացուց: Ա՛լ այնչափ
եղաւ որ վերջապէս անիկա իմ ամ-
բողջ միտքս ու սիրտս գրաւեց: Մին-
չեւ այն ատեն սիրած բոլոր առար-
կաներուն վրայ անտարբեր աչքով
կը նայէի: Երկա՛ր ժամեր մինակս
անկիւն մը քաղցած կուլայի: Օրէ օր
կը նիհարնայի ու կը մաշէի: Ամառը
այսպէս անցաւ: յետոյ եկաւ պաղ ու
տիւտը ձմեռը՝ զիս աւելի տառա-
պեցնելու, աւելի՛ չարաբերու հա-
մար: Սակայն գարունը չուշացաւ:
անցած տարուան մարդիկը դարձ-
եալ եկան և անոնց հետ մէկտեղ
իմ սրտիս սիրածն ալ...»

Զ.

«Մէկ քանի ամսուան մէջ չափէն
աւելի տկարացած էի: չէի կրնար
ոտքի վրայ կենալ: շատ տփուռնած
էի: Մեր տունէն քիչ մը անդին գի-
ղեցիկ պարտէզ մը կար, յաճախ մօ-
րաքոյրս հետ հոն կ'երթայինք՝ քիչ
այդ անձուէր կնոջ ինձի նկատմամբ
տածած սէրը, որ կրնամ ըսել մեր
մը սիրոյն չափ անհուն էր: Քաղքին
մօտ պզտիկ գիւղի մը մէջ կը բնա-
կէինք ձմեռները՝ մօրաքոյրս ինձի
ձեռքով, կարգաւ սեղանի վրայ սով-
եցընէր և բոլոր այն բաները որ
ապագային պիտի կրնային օգտակար
ըլլալ ինձի: Ամառները՝ արեւուն
տակ կը վազվառէի և սիրտս եր-
ջանկութեամբ կ'ողողուէր, երկնակու-
թիւն մը որ միմայն անմեղով ծեփ-
յալ տակնիքի է:

Է.

«Մէկ քանի ամսուան մէջ չափէն
աւելի տկարացած էի: չէի կրնար
ոտքի վրայ կենալ: շատ տփուռնած
էի: Մեր տունէն քիչ մը անդին գի-
ղեցիկ պարտէզ մը կար, յաճախ մօ-
րաքոյրս հետ հոն կ'երթայինք՝ քիչ
այդ անձուէր կնոջ ինձի նկատմամբ
տածած սէրը, որ կրնամ ըսել մեր
մը սիրոյն չափ անհուն էր: Քաղքին
մօտ պզտիկ գիւղի մը մէջ կը բնա-
կէինք ձմեռները՝ մօրաքոյրս ինձի
ձեռքով, կարգաւ սեղանի վրայ սով-
եցընէր և բոլոր այն բաները որ
ապագային պիտի կրնային օգտակար
ըլլալ ինձի: Ամառները՝ արեւուն
տակ կը վազվառէի և սիրտս եր-
ջանկութեամբ կ'ողողուէր, երկնակու-
թիւն մը որ միմայն անմեղով ծեփ-
յալ տակնիքի է:

մը թարմ օդ ծծելու և մէկ քանի
վայրկեան ալ հանգչելու համար: Օր
մը հեռուէն զայն նշմարեցի: յամբ
ու երազկոտ կը յառաջանար: Մօտե-
ցաւ մեզի: քովերնիս նստաւ և մօ-
րաքոյրս մէկ քանի խօսք ուղղեց:
Այնչափ խոռոված էի որ քիչ ըսելը
չհասկցայ: բայց ձայնը ա՛յնչափ
քաղցր էր ու ներդաշնակ, որ կար-
ժեցի թէ պիտի մարէի: Անկէ ետ-
քը ա՛լ չարունակաբար տեսանք
զայն: Մօրաքոյրս՝ անոր բարեկիրթ
ձեւերուն ու խօսուածքին վրայ ըս-
քանչացած զայն տուն հրախրեց:
Շատ չանցաւ, մեր տունին մօտիւմը
եղաւ և կամաց կամաց ամէն բան
գուշակեց: Տեսա՛ւ թէ ինք ինձի
համար բարեկամէ մը աւելի էր և
այնուհետեւ սկսաւ եղբայրական ան-
հուն սիրով ու գործով զիս շրջա-
պատել: Երջանիկ էի ա՛լ, երջանկու-
թիւն մը զոր մինչեւ այն ատեն դեռ
բնաւ չէի ճանչցած: Երջանիկ... այս
բառը մի միայն անոնք կրնան հաս-
կընալ, որոնք կը սիրեն ու կը սիր-
ուին: Ո՞վ իմ աստուածային առաջ-
նորդս, երբ երկնային միջնորդե-
րու մէջէն կը նշմարես երկու հոգի-
ներ որոնք այս երկրային բոցով
վառուած են, ըսէ՛, օ՛հ, ըսէ՛, դու
ալ չե՞ս հրճուիլ վերէն:

Ը.

«Մարդկային ո՞ր լեզուն կրնայ
բացատրել անոր սէրը, որ սակայն,
աւա՛ղ, շա՛տ ուշ հասաւ: Տարուան
մը անկողն ցուներն ու տառապանք-
ները զիս ա՛յնչափ մաշեցուցած էին
որ ա՛լ իմ գործս լինցած էր: Այս տէ՛ս
զարնուած էի: մահը արագ արագ կը
յառաջանար, անողորմ մահը՝ որ
երջանկութիւններ ընդմիջելու մէջ
չես դիտեր ի՞նչ անգութ հանցք մը
կը զգայ: Ի՞նչ չուտ հասաւ այն օրը
ուր հեռացայ երկրէն՝ յաւիտեանա-
կանին մէջ անհետանալու համար:
Այն ատեն... անկողնիս վրայ փըռ-
ուած էի, մօրաքոյրս կ'աղօթէր, իսկ
ան՝ անկողնիս քովը ծնրադրած՝
արցունք կը թափէր լուիկ, արցունք-
նե՛ր որոնց՝ չորցած ձեռքերու վը-
րայ շիթ առ շիթ կաթիլը կը զգայի:
Աչքերուս առջեւ կը տեսնէի հրեշ-
տակներու երամ մը որ ինձի երկին-
քը կը ցուցնէին: բայց, սիրոյս մէջ
անեցացած՝ նայուածքներս գամած
էի միայն անո՛ր վրայ որմէ քիչ ետ-
քը պիտի բաժնուէի յաւիտեանապէս:
նայն իսկ կը յաղգանէի արտնշալ Աս-
տուծոյ դէմ որ կը թողուր զիս այս-
պէս մեռելի ճի՛շդ այն միջոցին ուր
դեռ հազիւ պիտի սկսէի ապրիլ:
Տէ՛ր, Տէ՛ր, դո՛ւք զիս վերջին ճի՛շդով
մը, ասանկ պատիժի մը արժանի չեմ
ես, ի՞նչ ըրի քեզի: Ասոնք եղան իմ
վերջին խօսքերս: Եւ ահա՛, ո՞վ իմ
անտուածային առաջնորդս, այս իմ
վերջին խօսքերու համար է որ քա-
ւարան դացի»:

Ե. Թ.

(Շարունակելի)

ԱՂԲԱՍԱՍԻՐ ԳԱՏԵՆԼԱՐ ՄԷՔԹԷՊԻ ՊԱՆՈՒՆ

Բումր Գունվար 20 վէ էֆրէնի փետր-
վար 20նի ճումա իրթէսի կիլէսի ինրա
իտիլէճէկի մուգարէր օլան պալոնու:
Փետրվար 21(Յուն հունա իրթէսի կիլէ-
սիլէ թէէսի օլունտուգու): Պալոնու զօ-
միթէի մախուսու թարաֆընտան իրթար
վէ իլան օլունտու:

Գրեւ կ'ընթերթ թվականի սըրաւընտա օ-
գոսնտա ղընտա կէօրէ, Բաթրիգաւանէ միգ
գարու քէնկաւը սաւառթլու Ենչրեան
Յովսէփէ Է. Բ. Կէ թիւթալէ ուլէա սըրըֆը
սաւրիւր թէվէրէ պուրլուսնու աուր -
Ենչրեան, Է. Բ., մէ թաւրիեթի միւ քէլէթէ-
սիւտէ իւսթի սէնչէլլուտէն պըրու ալվաւ
իթալի հաւալ, քէապի մէլէքէ իթմիւ, վէ
իպըրաթէ իսթիգաւթմ վէ էնչիեթի իթէք-
տէ պուրլուսնու օլմասթլու, չու սուրթլէ
մաղչարը իրադիրաթը Սէնչէ օլմասընտան
սուլպըն պէնտըն մէմնուրիեթի վէ իրադ-
տիմի թէպըրիքաւթ իւլէրիգ :

Ալմանիա խմբերաթորընդհն տողառու հիւն, օլմագ մեւնառախլթիլէ բազար ինիւ թարաքը Շահանէտն իմբերաթորը իշչարիւյնէ թէպրիքի հալի թէնէկրաթ-առնի Հիւմանսու, քէչիսէ պուրուտաղը խոյի, խարիճի շաղըրը թէպֆիգ բաշա աղբիթիթի թարաքնէնստի տախի Ալմա-տիս պաշ Վէքրի Վէ խարիճի շաղըրը յոյթ Պիւռօլա թէպրիք թէնէկրաթը չէքի-իշ տիւր, էօլքէնի մապէյի Հիւմանսու-տն վէ Պապը Ալիտէն մէմուրիյի մախ-ուսն սէֆարէթխանէն հէօտալիլէրէք, էմուր թէպրիք իշֆա իալիշ, վէ Օսմա-րաղօլխանէսինտնի տախի Չի բարէ թօք թլըարաղ, իշնա սէլաւ իշֆա քըրնմըշ լար, Օ ապպըր Այնլար-չէլմէտ վաղը-ման իպատէթխանէսինտի, իմբ, Վիլ-լիմ իշին թէնէքքիւր տուսսը օգուհմուշ, էն իծապ իտնի զէվաթը իշնմիէ իւն Ալ-ման միւթէպրանը հաղըր պուրուհմուշար-ըր — Նէվլի մէքքըրաւ ինկիլթէրա-սֆրիինտնի մաատա տիկըր սէֆրիւր Ալ-անիւր սէֆարէթխանէսինէ կիտէրէք, բէս-ը թէպրիքի իշֆա ինմիլտնի տիւր, Ալմա-տա միւր իշպըրաւը իշին տախի սէֆարէթ-առնէտ պրի բէմուր գապոլ վոգուս պուլ-ուշ սուր, Մօլթէ վէ իօրէյ սէֆրիւնէ-

